

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Токаренко Л.В., Котлярова В.Г.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

tokarenko.liliya@mail.ru

З огляду на високу мінливість середовища та обмеженість ресурсів в умовах ринку, виникає потреба акцентувати увагу на необхідності вироблення нових підходів, методів та інструментів планування в умовах невизначеності, властивих ринковій економіці, які б забезпечили можливість адаптації підприємств до нових умов господарювання. Для забезпечення ефективного управління підприємствами актуальним стає створення адаптивної системи планування, що має бути гнучкою стосовно умов реалізації планів, і методів її практичного використання, спрямованих на врахування змін у зовнішньому середовищі та використання внутрішніх резервів промислового підприємства.

Метою статті є розгляд та обґрунтування концептуальних підходів та принципів вдосконалення систем планування на підприємствах.

Для підприємств, діючих в умовах динамічного середовища, роль планування стає дуже важливою і повинна розглядатися з позиції загальної системи. Це пояснює той факт, що підприємство вимушене завжди здійснювати процес планування на основі неповної інформації, тобто в умовах відносної невизначеності ринкового середовища [3, с. 42 – 43].

За своїм характером стратегічне планування є адаптивним, оскільки забезпечує відповідність цільової орієнтації розвитку підприємства внутрішнім можливостям і майбутнім змінам зовнішнього середовища.

Реалізація комплексного підходу до вдосконалення планування окремого підприємства залежить від потенціалу планування. Під потенціалом

лом планування підприємства слід розуміти його здатність розробляти якісні плани, відстежувати їх виконання і своєчасно здійснювати корегування планових і оціночних показників.

Подальше ефективне функціонування підприємств потребує використання таких принципів планування, як єдність, альтернативність, адаптивність, гнучкість, еластичність, маневреність; використання механізму коригування планових показників, які б забезпечили високий рівень гнучкості системи короткострокового планування та можливості швидкого внесення корективів у плани.

Важливою властивістю є ефективність відповідної адаптації при різних змінах середовища. Адаптивність плану – це здатність плану пристосовуватися до мінливості змін у зовнішньому середовищі, відповідно до інформованості підприємства щодо реалізації випадкових ситуацій, а також можливість коригування раніше обраного плану.

Для створення й успішного функціонування системи планування на підприємстві має бути створено певні передумови організаційного, інформаційного й кадрового характеру. Система планування потребує належного інформаційного забезпечення, а саме: розвиненої прогнозно-аналітичної системи з адекватною методичною базою, чіткої системи управлінського й фінансового обліку, ефективної системи електронного оброблення інформації та передавання даних. Для впровадження сучасних технологій планування вітчизняним підприємствам промисловості необхідно створити умови для його здійснення: зміна організаційної структури управління; впровадження управлінського обліку; комп'ютеризація управління і виробництва; підвищення кваліфікації працівників, які займаються плануванням.

Висока здатність змінюватися і адаптуватися до умов зовнішнього

середовища дозволяє понизити рівень ризику на підприємстві.. Необхідно модифікувати систему управління так, щоб вона могла працювати в умовах системної кризи.

З огляду на високу мінливість середовища та обмеженість ресурсів в умовах ринку, виникає потреба в необхідності вироблення нових підходів, методів та інструментів планування в умовах невизначеності. Тому актуальним стає створення адаптивної системи планування, яка має бути гнучкою та враховувати постійні зміни у зовнішньому середовищі. Для забезпечення високого рівня гнучкості системи короткострокового планування потрібно оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та здійснювати постійні коригування планових показників. Подальше вдосконалення систем планування необхідно проводити відповідно до кожного окремого рівня невизначеності ринкового середовища.

Література

1. Орлов О.А. Планирование деятельности промышленного предприятия: Учебник. – 2-е изд., перераб. и дополн. – К.: Скарбы, 2006. – 416 с.
2. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы: Учебно-методическое пособие. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 248 с.
3. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 472 с.
4. Плоха О.Б. Формування системи планування на промислових підприємствах: дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / Харківський держ. економічний ун-т. – Х., 2003. – 193 с.
5. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. / За заг. ред. В.Є. Москалюка. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.